

Vai bērns ir gatavs skolai?

Emocionāla gatavība

- **Patstāvība, pašapkalpošanās prasmes**

- Bērns spēj uzņemties atbildību par savām darbībām un mantām, spēj sameklēt savas mantas somā vai citur, noliek tās vietā pēc darba.
- Prot pats tikt galā ar elementārām pašapkalpošanās prasmēm.

To attīsta, ļaujot bērnam pieņemt lēmumus, darīt pašam, kļūdīties un izdomāt risinājumus, uzticot dažādus pienākumus, nedarot viņa vietā to, ko viņš var izdarīt pats.

- **Pacietība un koncentrēšanās spējas**

- Svarīga ir prasme - pabeigt iesākto, kā arī pagaidīt un klausīties citos.

Sākotnēji jāmudina bērniem atrast nodarbošanos, ko viņi spēj darīt ilgāku laiku un iedziļinoties. To var attīstīt gan pirmsskolā, gan ģimenē, veicot dažādus kopīgos ikdienišķos darbus, spēlējot galda spēles, mājās - iesaistot bērnus dažādos mājas darbos.

- **Emocijas**

- Skolas vecuma bērniem būtu jāprot regulēt savas emocijas.
- Spēt pēc neveiksmes saņemties un mēģināt vēlreiz.
- Mierīgi uz klausīt aizrādījumus.

Pavērojiet - vai tad, ja kaut kas neizdodas, bērns vienmēr raud un dusmojas? Svarīgi jau no mazotnes mācīt atpazīt savas emocijas un prast nomierināties. Runāt par emocijām un kā tikt ar tām galā tajā brīdī, kad tās sāk traucēt.

Sadarbība un sabiedriskums

- Spēja pastāstīt par sevi, spēt izteikt savas vajadzības un lūgumus, pozitīvi reaģēt uz pieaugušo lūgumiem.
- Spēja lūgt palīdzību skolotājiem un citiem pieaugušajiem, piemēram, skolas ēdnīcā, transportā, garderobē u.c., tās būtiskas ir komunikācijas prasmes.

Vai bērns sadarbojas ar vienaudžiem un pieaugušajiem? Vai spēj ievērot nosacījumus un vienoties, piemēram, rotaļās un spēlēs ?

Smalkā motorika

- Smalkā vai sīkā motorikas atbild par to vai bērns var noturēt zīmuli un citus rakstāmpiederumus, zīmēt, satvert dažādas lietas, griezt ar šķērēm. Visas šīs prasmes ir ļoti būtiskas.
- Īpaši jāpievērš uzmanība tam, kā bērns tur rakstāmpiederumu. Nepareizs rakstāmpiederuma satvēriens veicina saspringumu delnas locītavā, roka ātrāk nogurst.

Beidzot pirmsskolu skolotāji vērtē bērna zināšanas atbilstoši Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem.

Ir četri snieguma līmeņi :

- **Sācis apgūt**

Bērns ir uzsācis sasniedzamā rezultāta apguvi, bet viņam ir nepieciešams atbalsts un regulāri skolotāja apstiprinājumi uzdevuma izpildei.

- **Turpina apgūt**

Bērns plānoto sasniedzamo rezultātu ir apguvis daļēji, un tas nav noturīgs, dažkārt vēl nepieciešami atbalsta materiāli vai skolotāja pamudinājums.

- **Apguvis**

Bērns plānoto sasniedzamo rezultātu ir apguvis pilnībā, un tas ir noturīgs, spēj to lietot patstāvīgi pazīstamās un nepazīstamās situācijās

- **Padziļināti apguvis**

Bērns plānoto sasniedzamo rezultātu ir apguvis pilnībā, un tas ir noturīgs, spēj to lietot patstāvīgi daudzveidīgās situācijās un pamatot pielietoto stratēģiju izvēli.

Bērnam dažādās jomās var būt dažādi vērtējumi.

Uzsākot skolas gaitas, tiek **diagnosticētas bērnu zināšanas**, veicot diagnosticējošo darbu. Pēc tā rezultātiem skolotājs plāno turpmāko darbu ar savu klasi.

Sākumskolas programmā ir paredzēts **pirmsābeces un ābeces posms**, kura laikā, ja tas neieciešams, tiek nostiprinātas zināšanas un prasmes lasīt un rakstīt, kā arī citas prasmes. Skolotājs plāno savu darbu un sasniedzamos rezultātus atbilstoši bērnu zināšanu līmenim.

Optimālie sasniedzamie rezultāti beidzot pirmsskolu ir aprakstīti vadlīnijās, visi SR ir definēti pirmsskolas programmā, visās mācību jomās.

Atslēgas vārds veiksmīgu rezultātu sasniegšanai ir SADARBĪBA. Skolotāju un vecāku sadarbība, domājot par BĒRNU, par labāko, ko var dot BĒRNAM.

Dodoties uz skolu, topošajam pirmklasniekam būtu jābūt šādām prasmēm.

- **Valodu mācību jomā** – atšķir un nosauc skaņas, skaņu apzīmē ar atbilstošu burtu, lasa vārdus, īsus tekstus un saprot izlasīto, raksta rakstītos burtus. Spēj saprotami un secīgi stāstīt par redzēto, dzirdēto un piedzīvoto, jautāt par neskaidro, atbildēt uz konkrētu jautājumu, klausīties tekstu nosaukt darbojošās personas un izdomāt stāsta turpinājumu.
- **Matemātikas mācību jomā** - darbojoties nosaka skaitļa sastāvu desmit apjomā, veido skaitļa sastāva dažādas variācijas, skaitu apzīmē ar tam atbilstošu ciparu, raksta ciparus. Ar nosacītiem mēriem nosaka garumu, platību un ietilpību, ar lineālu mēra garumu, pazīst ģeometriskas figūras, tai skaitā telpiskus ķermeņus, raksturo to formu. Šķiro priekšmetus pēc vairākām pazīmēm un salīdzina pēc skaita un lieluma (lietojot vārdus "vairāk", "mazāk", "lielāks", "mazāks"). Nosauc objektu atrašanās vietu telpā un plaknē (lietojot vārdus "virs", "zem", "pie", "aiz", "blakus", "pa labi", "pa kreisi"). Radoši un atbilstoši noteiktam nosacījumam veido ritmiskas rindas un sakārtojumus no priekšmetiem un ģeometriskām figūrām.
- **Sociālā un pilsoniskā mācību joma** - apzinās sevi, piederību ģimenei, stāsta par savu dzīves vietu – zina savu adresi, vecāku vārdus un uzvārdus. Saprot, ka Latvija ir daļa no pasaules, atpazīst, nosauc un ar cieņu izturas pret Latvijas valsts simboliem. Saprot vienotu kārtības un drošības noteikumu nozīmi, ievēro tos, zina ārkārtas palīdzības izsaukuma numuru 112 un skaidro, kuros gadījumos to nepieciešams izmantot. Spēj prognozēt dažādas rīcības sekas ar personisko veselību un drošību saistītās ikdienas situācijās.
- **Kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā mācību jomā** - zīmē, glezno, veido, rada kolāžu, mērķtiecīgi variē un kombinē krāsas u.c. dažādos formātos un ritmos. Dzied individuāli, atbilstoši dziesmas tonalitātei un ritmam ar pavadījumu un bez tā, dejo vienkāršus deju soļus. Runā dzejoļus; maina balss skaļumu un runas tempu atbilstoši dzejoļa saturam. Iepazīst latviešu un citu tautu tradicionālajai kultūrai raksturīgās dejas, dziesmas, zīmes, svētkus.

- **Dabaszinātņu mācību jomā** - izprot norises dabā, stāsta par atšķirīgās diennakts daļās un gadalaikos novērotajām pārmaiņām dabā un laikapstākļiem. Novērojot, salīdzinot un eksperimentējot izzina apkārtnē raksturīgo dzīvo organismu -augu, dzīvnieku un sēņu pazīmes, iežu un ūdens īpašības; salīdzina stikla, koka, plastmasas, papīra, akmens izgatavotu priekšmetu īpašības un to izmantošanas iespējas. Iesaistās tuvākās apkārtnes sakopšanas darbos, saprot, ka jāsaudzē daba un tās resursi
- **Tehnoloģiju mācību jomā** – ir apguvis dažādas tehnikas, paņēmienus un drošības noteikumus materiālu un instrumentu izmantošanā savas ieceres īstenošanai, plāno tās īstenošanas soļus, novērtē rezultātu. Prot turēt un pareizā satvērienā lietot rakstāmpiederumus un darbarīkus. Piedalās vienkāršu un veselīgu ēdienu pagatavošanā, iepazīstot veselīga uztura nozīmi.
- **Veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā** - iesaistās nodarbībās telpās un ārā un veido veselīga dzīvesveida ieradumus, apzinoties riskus veselībai un mācoties tos novērst, notur līdzsvaru, pārvieto priekšmetus un pārvar šķēršļus, izvēloties darbības veidu atbilstoši situācijai. Zina, kādi individuālie aizsardzības līdzekļi jālieto dažādās kustību aktivitātēs, piemēram, pārvietojoties ar velosipēdu.

Apzinās savu dzimumu un **ķermeņa neaizskaramību, ikdienā regulāri ievēro personīgo higiēnu**

Izmantotie avoti

<https://mape.gov.lv/catalog/materials/1F6E6155-9FAF-4B29-A41D-A3AF9A965B4F/view>

<https://mape.gov.lv/catalog/materials/0600CF1E-00F3-4800-A062-B550E0428574/view>

<https://likumi.lv/ta/id/303371%C2%A0>